

Ознаки, які можуть вказувати на залучення неповнолітніх до протиправної діяльності (вербування):

- **Зміни у поведінці:** агресивність, аутоімунна агресія, замкнутість, відчуження, ігнорування правил, знецінення соціальних норм, ухилення від відповідальності, замовчення/гордість/збудження, які нічим, на перший погляд, не підкріплюються
- **Відчуття страху, тривоги.** Дитина може виглядати наляканою, нервовою або постійно очікувати небезпеку.
- **Захоплення темами війни чи насильства.** Постійно говорить про військові конфлікти, зброю, насильство або подібні теми.
- **Неприйняття думки інших.** Чітке розділення світу на «друзів» і «ворогів», відчуття належності до певної «групи».
- **Радикалізація поглядів.** Ви помітили, що дитина почала себе поводити не так, як поводи́ла до цього. Наприклад, почала цікавитися політикою активніше, ніж до цього, при цьому висловлюючись пропагандиськими кліше: “не все так однозначно, України не існує як держави, Україну придумав лєнін, на територію України ніхто не нападав тощо”.
- **Нові знайомства, про які дитина вам не розповідає.** З’являються незрозумілі «друзі», яких дитина не хоче обговорювати або пояснювати їхню роль у житті.
- **Нічна активність.** Дитина проводить багато часу в інтернеті вночі.
- **Приховування гаджетів.** Постійно блокує екран телефона чи комп’ютера, швидко закриває вкладки браузера.
- **Зміни в зовнішньому вигляді.** Дитина починає різко змінювати свій стиль та додавати символіку та нові елементи у свій зовнішній вигляд.
- **Споживання контенту.** Дитина дивиться відео чи читає контент, що пропагує екстремізм, насильство або воєнні дії.
- **Активне використання платформ, що дозволяють залишатися анонімним.** Використання Telegram, Discord, Signal для спілкування. Включені самознищувальні повідомлення, використання анонімних чатів. *Примітка* Дитина може використовувати ці налаштування месенджерів заради безпеки, тож важливо дізнатися для чого та з якою метою дитина це використовує.*
- **Незвичні чати, групи та листування з незнайомцями.** Участь у чатах із сумнівними назвами та темами. Наприклад, “герої СВО, воєнний асведамитель, запіски ветерана, кофе с чесноком і перцем” та ще сотні інших. **УВАГА! Назви чатів навмисно написані транслітерацією та з умисним уникненням символіки окупантів.**
- **Спілкування у геймерських платформах.** Спілкування у кімнатах, які поєднують ігрову тематику із закликами до дій у реальному житті.
- **У дитини з’являються гроші, речі, гаджети чи подарунки, фінансове походження яких викликає у вас питання.**
- **Ви помітили інструкції, зошити, записки, збережені посилання, що стосуються теми вербування/диверсій/мають підозрілий зміст**

